

<https://doi.org/10.32523/2616-7255>

ISSN (Print) 2616-7255
ISSN (Online) 2663-2489

Л.Н.Гумилев атындағы
Еуразия ұлттық университетінің
ХАБАРШЫСЫ

BULLETIN
of L.N.Gumilyov Eurasian
National University

№1 (126)/2019

ВЕСТНИК
Евразийского национального
университета имени Л.Н.Гумилева

ТАРИХИ ҒЫЛЫМДАР. ФИЛОСОФИЯ. ДІНТАНУ
сериясы

HISTORICAL SCIENCES. PHILOSOPHY. RELIGION
Series

ИСТОРИЧЕСКИЕ НАУКИ. ФИЛОСОФИЯ. РЕЛИГИОВЕДЕНИЕ
Серия

ISSN (Print) 2616-7255

ISSN (Online) 2663-2489

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің
ХАБАРШЫСЫ

ВЕСТНИК

Евразийского национального
университета имени Л.Н. Гумилева

BULLETIN

of L.N. Gumilyov Eurasian
National University

ТАРИХИ ҒЫЛЫМДАР. ФИЛОСОФИЯ. ДІНТАНУ сериясы

HISTORICAL SCIENCES. PHILOSOPHY. RELIGION Series

Серия ИСТОРИЧЕСКИЕ НАУКИ. ФИЛОСОФИЯ. РЕЛИГИОВЕДЕНИЕ

1 (126)/2019

1995 жылдан бастап шығады

Founded in 1995

Издается с 1995 года

Жылына 4 рет шығады

Published 4 times a year

Выходит 4 раза в год

Астана, 2019

Astana, 2019

Бас редакторы

тар.ғ.д., проф., академик, Қазақстан Республикасы Ұлттық ғылым академиясының вице-президенті
Сыдықов Е.Б. (Қазақстан)

Бас редактордың орынбасары (философия)	Есім Ғ. , философ.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Бас редактордың орынбасары (тарих)	Мусабалина Г.Т. , тар.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Бас редактордың орынбасары (тарих)	Сарсембина К.К. , тар.ғ.к., доцент (Қазақстан)
Бас редактордың орынбасары (дінтану)	Тышхан К. , философ.ғ.к., доцент (Қазақстан)

Редакция алқасы

Әбділдин Ж.М.	философ.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Алпысбес М.А.	тар.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Артықбаев Ж.О.	тар.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Әбділәшімұлы Д.	PhD, проф. (Қытай Халық Республикасы)
Әбдуақан Қара	тар.ғ.д., проф. (Түркия)
Бөзжигитова М.М.	философ.ғ.к. (Қазақстан)
Бороффка Николаус	PhD (Германия)
Буканова Р.Г.	тар.ғ.д., проф. (Ресей)
Бурбаев Т.К.	философ.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Васильев Д.В.	тар.ғ.д., доцент (Ресей)
Джампеисова Ж.М.	тар.ғ.к., доцент (Қазақстан)
Дүкенбаева З.О.	тар.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Ерменбаева Г.К.	тар.ғ.к., доцент (Қазақстан)
Жақиянов Т.Ж.	с.ғ.к. (Қазақстан)
Жеребцов И.Л.	тар.ғ.д. (Ресей)
Ибадуллаева З.О.	тар.ғ.к., доцент (Қазақстан)
Иманжүсіп Р.	философ.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Исмагамбетова З.Н.	философ.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Каженова Г.Т.	тар.ғ.к. (Қазақстан)
Камарова Р.И.	философ.ғ.к. (Қазақстан)
Ковальская С.И.	тар.ғ.д. (Қазақстан)
Кумеков Б.Е.	тар.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Құрманалиева А.Д.	философ.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Любичанковский С.В.	тар.ғ.д., проф. (Ресей)
Медеуова К.А.	философ.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Муминов А.К.	тар.ғ.д., проф. (Түркия)
Мусағалиева А.С.	тар.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Мустафина Р.М.	тар.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Нұрышева Г.Ж.	философ.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Педрацки М.	PhD д-ры, доцент (Польша)
Пианчолла Николо	PhD д-ры (Гонконг)
Рахимбекова А.Ж.	тар.ғ.к., доцент (Қазақстан)
Рысқалиев Т.Х.	философ.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Садықов Т.	тар.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Сайлаубай Е.Е.	тар.ғ.к., доцент (Қазақстан)
Самашев З.С.	тар.ғ.д. (Қазақстан)
Сапарғалиева С.Ж.	философ.ғ.д., доцент (Қазақстан)
Саркулова М.С.	философ.ғ.к., доцент (Қазақстан)
Сейтказина К.О.	тар.ғ.к., доцент (Қазақстан)
Таиров А.Д.	тар.ғ.д. (Ресей)
Таймағамбетов Ж.Қ.	тар.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Ташағыл А.	проф. (Түркия)
Умитқалиев У.У.	тар.ғ.к., доцент (Қазақстан)
Хабдулина М.К.	тар.ғ.к., доцент (Қазақстан)
Чарлз Уиллер	философ.ғ.д., проф. (АҚШ)
Шаповал Ю.В.	философ.ғ.д., доцент (Қазақстан)
Шемшек Ахмед	философ.ғ.д., проф. (Түркия)

Редакцияның мекенжайы: 010008, Қазақстан, Астана қ., Қ.Сәтпаев к-сі, 2, 349 б.

Тел.: (7172) 709-500 (ішкі 31-357)

E-mail: vest_hist@enu.kz

Жауапты хатшы, компьютерде беттеген: Қ.Ж. Жұмабекова

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршысы. **ТАРИХИ ҒЫЛЫМДАР. ФИЛОСОФИЯ. ДІНТАНУ сериясы**
Меншіктенуші: ҚР БЖҒМ «Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті» ШЖҚ РМК
Қазақстан Республикасының Ақпарат және коммуникациялар министрлігімен тіркелген.

27.03.18 ж. № 16994-Ж -тіркеу куәлігі

Мерзімділігі: жылына 4 рет.

Тиражы: 25 дана

Типографияның мекенжайы: 010008, Қазақстан, Астана қ., Қажымұқан к-сі, 13/1, тел.: (7172)709-500 (ішкі 31 357)

Editor-in-Chief

Doctor of Historical Sc., Professor, Academician, Vice-President of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan
Sydykov Ye.B. (Kazakhstan)

Deputy Editor-in-Chief

Deputy Editor-in-Chief

Deputy Editor-in-Chief

Deputy Editor-in-Chief

Abdildin Zh.M.

Alpysbes M.A.

Artykbayev Zh.O.

Abdilashimuly D.

Abdukap Kara

Bozzhigitova M.M.

Boroffka Nikolaus

Bukanova R.G.

Burbayev T.K.

Charles Wheeler

Dzhampeisova Zh.M.

Dukenbayeva Z.O.

Ermenbayeva G.K.

Ibadullayeva Z.O.

Imanzhusip R.

Ismagambetova Z.N.

Kazhenova G.T.

Kamarova R.I.

Khabdulina M.K.

Kovalskaya S.I.

Kumekov B.E.

Kurmanaliyeva A.D.

Lyubichankovskiy S.V.

Medeuov K.A.

Muminov A.K.

Musagaliyeva A.S.

Mustafina R.M.

Nurysheva G.Zh.

Pedracka M.

Piancolla Nicolo

Rakhimbekova A.Zh.

Ryskaliyev T.Kh.

Sadykov T.

Sailaubay E.E.

Samashev Z.S.

Sapargaliyeva S.Zh.

Sarkulova M.S.

Seytkazina K.O.

Shapoval Yu.V.

Shayakhmetov N.U.

Shemshek Akhmed

Taitrov A.D.

Taymagambetov Zh.K.

Tashagyl A.

Umitkaliyev U.U.

Vasilyev D.V.

Zhakiyanov T.Zh.

Zherebtsov I.L.

Yessim G., Doctor of Philosophy, Prof. (Kazakhstan)

Mussabalina G.T., Doctor of Historical Sc., Prof. (Kazakhstan)

Sarsembina K.K., Can. of Historical Sc., Assoc.Prof. (Kazakhstan)

Tyshkhan K., Can. of Philosophy (Kazakhstan)

Editorial board

Doctor of Philosophy, Prof. (Kazakhstan)

Doctor of Historical Sc., Prof. (Kazakhstan)

Doctor of Historical Sc., Prof. (Kazakhstan)

PhD, Prof. (China)

Doctor of Historical Sc., Prof. (Turkey)

Doctor of Philosophy (Kazakhstan)

PhD (Germany)

Doctor of Historical Sc., Prof. (Russia)

Doctor of Philosophy, Prof. (Kazakhstan)

Doctor of Philosophy, Prof. (USA)

Can. of Historical Sc., Assoc.Prof. (Kazakhstan)

Doctor of Historical Sc., Prof. (Kazakhstan)

Can. of Historical Sc., Assoc.Prof. (Kazakhstan)

Can. of Historical Sc., Assoc.Prof. (Kazakhstan)

Doctor of Philosophy, Prof. (Kazakhstan)

Doctor of Philosophy, Prof. (Kazakhstan)

Can. of Historical Sc. (Kazakhstan)

Can. of Philosophy (Kazakhstan)

Can. of Historical Sc., Assoc.Prof. (Kazakhstan)

Doctor of Historical Sc. (Kazakhstan)

Doctor of Historical Sc., Prof. (Kazakhstan)

Doctor of Philosophy, Prof. (Kazakhstan)

Doctor of Historical Sc., Prof.(Russia)

Doctor of Philosophy, Prof. (Kazakhstan)

Doctor of Historical Sc., Prof. (Turkey)

Doctor of Historical Sc., Prof. (Kazakhstan)

Doctor of Historical Sc., Prof. (Kazakhstan)

Doctor of Philosophy, Prof. (Kazakhstan)

PhD, Assoc.Prof.(Poland)

PhD (Hong Kong)

Can. of Historical Sc., Assoc.Prof. (Kazakhstan)

Doctor of Philosophy, Prof. (Kazakhstan)

Doctor of Historical Sc. , Prof. (Kazakhstan)

Can. of Historical Sc., Assoc.Prof. (Kazakhstan)

Doctor of Historical Sc. (Kazakhstan)

Can. of Philosophy, Assoc. Prof. (Kazakhstan)

Can. of Philosophy, Assoc.Prof. (Kazakhstan)

Can. of Historical Sc., Assoc.Prof. (Kazakhstan)

Doctor of Philosophy, Assoc.Prof. (Kazakhstan)

Doctor of Historical Sc., Prof. (Kazakhstan)

Doctor of Philosophy, Prof. (Turkey)

Doctor of Historical Sc. (Russia)

Doctor of Historical Sc., Prof. (Kazakhstan)

Prof. (Turkey)

Can. of Historical Sc., Assoc.Prof. (Kazakhstan)

Doctor of Historical Sc., Assoc.Prof. (Russia)

Can. of Sociological Sc. (Kazakhstan)

Doctor of Historical Sc. (Russia)

Editorial address:2, Satpayev str., of.349, Astana, Kazakhstan, 010008

Tel.: (7172) 709-500 (ext. 31-357)

E-mail: vest_hist@enu.kz

Responsible secretary, computer layout:

K. Zh. Zhumabekova

Главный редактор
д.и.н., проф., академик, вице-президент Национальной академии наук Республики Казахстан
Сыдыков Е.Б. (Казахстан)

Зам. главного редактора (философия)	Есім Гарифолла, д.философ.н., проф. (Казахстан)
Зам. главного редактора (история)	Мусабалина Г.Т., д.и.н., проф. (Казахстан)
Зам. главного редактора (история)	Сарсембина К.К., к.и.н., доцент (Казахстан)
Зам. главного редактора (религиоведение)	Тышхан К., к.философ.н., доцент (Казахстан)

Редакционная коллегия

Абдильдин Ж.М.	д.философ.н., проф. (Казахстан)
Абдилашимулы Д.	PhD, проф. (Китайская Народная Республика)
Абдукап Кара	д.и.н., проф. (Турция)
Алпысбес М.А.	д.и.н., проф. (Казахстан)
Артыкбаев Ж.О.	д.и.н., проф. (Казахстан)
Бозжингитова М.М	д.философ.н. (Казахстан)
Бороффа Николаус	PhD (Германия)
Буканова Р.Г.	д.и.н., проф. (Россия)
Бурбаев Т.К.	д.философ.н., проф. (Казахстан)
Васильев Д.В.	д.и.н., доцент (Россия)
Джампиев Ж.М.	к.и.н., доцент (Казахстан)
Дукенбаева З.О.	д.и.н., проф. (Казахстан)
Ерменбаева Г.К.	к.и.н., доцент (Казахстан)
Жакиянов Т.Ж.	к.с.н. (Казахстан)
Жеребцов И.Л.	д.и.н. (Россия)
Ибадуллаева З.О.	к.и.н., доцент (Казахстан)
Иманжусип Р.	д.философ.н., проф. (Казахстан)
Исмагамбетова З.Н.	д.философ.н., проф. (Казахстан)
Каженова Г.Т.	к.и.н. (Казахстан)
Камарова Р.И.	к.философ.н. (Казахстан)
Ковальская С.И.	д.и.н. (Казахстан)
Кумеков Б.Е.	д.и.н., проф. (Казахстан)
Курманалиева А.Д.	д.философ.н., проф. (Казахстан)
Любичанковский С.В.	д.и.н., проф. (Россия)
Медеуова К.А.	д.философ.н., проф. (Казахстан)
Муминов А.К.	д.и.н., проф. (Турция)
Мусагалиева А.С.	д.и.н., проф. (Казахстан)
Мустафина Р.М.	д.и.н., проф. (Казахстан)
Нурышева Г.Ж.	д.ф.н., проф. (Казахстан)
Педрачки М.	PhD, доцент (Польша)
Пианчолла Николо	PhD (Гонконг)
Рахимбекова А.Ж.	к.и.н., доцент (Казахстан)
Рыскалиев Т.Х.	д.философ.н., проф. (Казахстан)
Садыков Т.	д.и.н., проф. (Казахстан)
Сайлаубай Е.Е.	к.и.н., доцент (Казахстан)
Самашев З.С.	д.и.н. (Казахстан)
Сапаргалиева С.Ж.	к.философ.н., доцент (Казахстан)
Саркулова М.С.	к.философ.н., доцент (Казахстан)
Сейтказина К.О.	к.и.н., доцент (Казахстан)
Таиров А.Д.	д.и.н. (Россия)
Таймагамбетов Ж.К.	д.и.н., проф. (Казахстан)
Ташагыл А.	проф. (Турция)
Умиткалиев У.У.	к.и.н., доцент (Казахстан)
Хабдулина М.К.	к.и.н., доцент (Казахстан)
Чарльз Уиллер	д.философ.н., проф. (США)
Шаповал Ю.В.	д.философ.н., доцент (Казахстан)
Шемшек Ахмед	д.философ.н., проф. (Турция)

Адрес редакции: 010008, Казахстан, г. Астана, ул. Сатпаева, 2, каб. 349

Тел.: (7172) 709-500 (вн. 31-357)

E-mail: vest_hist@enu.kz

Ответственный секретарь, компьютерная верстка

Д.С. Байтлесова

Вестник Евразийского национального университета имени Л.Н. Гумилева. **Серия: Исторические науки. Философия. Религиоведение**

Собственник: РГП на ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК

Зарегистрировано Министерством информации и коммуникаций Республики Казахстан. Регистрационный номер 16994-Ж от 27.03.18.

Периодичность: 4 раза в год

Тираж: 25 экземпляров

Адрес типографии: 010008, Казахстан, г. Астана, ул. Кажымукана, 13/1, тел.: (7172)709-500 (вн.31-357)

МАЗМҰНЫ

ТАРИХИ ҒЫЛЫМДАР

Қазіргі Қазақстан тарихы

<i>Абдықұлова Г., Мусабалина Г.Т.</i> Үлкен қаланың күнделікті өмірінде тамақтану мәдениеті (Астана қ. мысалында)	8
<i>Алпысбес М.А., Ускембаева А.А.</i> Орталық Азиядағы интеграциялық үдерістердің даму тәжірибесі мен болашағы	20
<i>Ауанасова Ә.М., Нұрпейісов Е.Қ.</i> Посткеңестік Қазақстандағы сайлау заңнамасының тарихы	26
<i>Байсықов С.А.</i> 29 мамыр - БҰҰ бітімгершілерінің халықаралық күні	36
<i>Моминова Г.Т., Алпысбес М.А.</i> Қазақстанның тарихи географиясының ғылыми тұрғыда зерттелу мәселелері	44
<i>Табұлдинова А.М., Кадырова Г.К.</i> 1940 – 1949 жылдардағы Қытайдағы қазақтардың ұлт-азаттық көтерілісі және оның нәтижесі	57

ЭТНОЛОГИЯ

<i>Жанисов А.Т., Қумисова А.О.</i> Қазақтардың жауынгерлік дәстүрі мен әскери өнері (тарихи-этнографиялық материалдар негізінде)	63
--	----

ФИЛОСОФИЯ

<i>Есім F.</i> Pálsара ренессансы	70
<i>Чарльз P. У.</i> Профессор Ғарифолла Есімнің тәлімгерлігі: өмір сабақтарынан туындаған казак мұсылман мектебі	77

CONTENTS

HISTORICAL SCIENCES

Modern history of Kazakhstan

<i>Abdykulova G., Musabalina G.T.</i> Food culture in everyday big city life (the case of Astana city)	8
<i>Alpysbes M.A., Uskembayeva A.A.</i> Experience and prospects for the development of integration processes in Central Asia	20
<i>Auanasova A.M., Nurpeisov E.K.</i> The history of election law in post-Soviet Kazakhstan	26
<i>Baisyikov S.</i> 29 may- International Day of UN Peacekeepers	36
<i>Mominova G.T. Alpysbes M.A.</i> On the experience Problems of scientific research of the historical geography of Kazakhstan	44
<i>Tabuldinova A.M., Kadyrova G.K.</i> National – liberation uprising of the Kazakhs in China in the years 1940-1949 and its results	57

ETHNOLOGY

<i>Janisov A.T., Kumissova A.O.</i> Martial traditions and military art of the Kazakhs (on the basis of historical ethnographic materials)	63
--	----

PHILOSOPHY

<i>Esim G.</i> Renaissance pәlsapa.....	70
<i>Чарльз Р. У.</i> Mentorship under professor Garifolla Yessim: life lessons from a kazakh muslim scholar	77

СОДЕРЖАНИЕ

ИСТОРИЧЕСКИЕ НАУКИ

Современная история Казахстана

<i>Абдыкулова Г., Мусабалина Г.Т.</i> Культура питания в повседневной жизни большого города (на примере г. Астана)	8
<i>Алтысбес М.А., Ускембаева А.А.</i> Опыт и перспективы развития интеграционных процессов в Центральной Азии	20
<i>Ауанасова А.М., Нурпеисов Е.К.</i> История законодательства о выборах в постсоветском Казахстане ...	26
<i>Байсыиков С.А.</i> 29 мая – Международный день миротворцев Организации Объединенных Наций	36
<i>Моминова Г.Т., Алтысбес М.А.</i> Проблемы научного изучения исторической географии Казахстана ...	44
<i>Табұлдинова А.М., Кадырова Г.К.</i> Национально – освободительное восстание казахов в Китае в 1940-1949 годах и его результаты	57

ЭТНОЛОГИЯ

<i>Жанисов А.Т., Қумисова А.О.</i> Боевые традиции и военное искусство казахов (на основе историко-этнографических материалов)	63
--	----

ФИЛОСОФИЯ

<i>Есим Г.</i> Ренессанс рәісары	70
<i>Чарльз Р. У.</i> Наставничество профессора Гарифолла Есим: уроки жизни казахской мусульманской школы	77

МРНТИ 03.20

М.А. Алпысбес, А.А. Ускембаева

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Астана, Қазақстан
(E-mail: alpysbes@mail.ru, uskembayeva31@gmail.com)

Орталық Азиядағы интеграциялық үдерістердің даму тәжірибесі мен болашағы

Аңдатпа. Қазіргі жедел жаһандану жағдайындағы Орталық Азия аймағындағы байланыстардың дамуы әлеуметтік-саяси өзара қарым-қатынастардың өзгеруімен және этномәдени байланыстардың кеңеюімен, этнодемографиялық үдерістер барысында ішкі аймақтық құрылымның бірнеше мәрте күрделенуімен және аймақ мемлекеттерінің сыртқы факторлардың әрекеттеріне тәуелділігінің ұлғаюымен сипатталады. Авторлар Орталық Азия өңіріндегі интеграциялық үдерістердің дамуының геосаяси, тарихи алғышарттарын зерттейді. Бұрыннан қалыптасқан ынтымақтастық, аймақтық интеграция Орталық Азия мемлекеттері саясатының маңызды міндеттерінің бірі болып келеді. Аймақтың егеменді мемлекеттерінің саясаты көршілес елдермен ынтымақтастықты кеңінен дамытуға бағытталған. Өзара тарихи-мәдени әрекеттесудің ұзақ тәжірибесі бар бұл мемлекеттер аймақтық ынтымақтастықты дамытуға ерекше мән беріп отыр.

Түйін сөздер: мемлекет, Орталық Азия, ынтымақтастық, аймақтандыру, аймақтық интеграция.

DOI: <https://doi.org/10.32523/2616-7255-2019-126-1-20-25>

Кіріспе. ХХІ ғасырда аймақтық интеграция әлемдік дамудың айқын сипаттарының бірі болып табылады. Қазіргі замандағы Орта Азия елдерінің көшбасшыларының барлығы, әсіресе ресми аймақтық саммиттерде аймақтық тарихтың, тілдердің, дәстүрлер мен мәдениеттің пайда болуының ортақтығын атап көрсетеді. Мәдени-өркениеттік тұрғыдан назар аударуға тұрарлық болып табылатын, қазіргі заман талаптарына сай негізгі үрдіс ол – Орталық Азияның ішкі қарым-қатынастарымен қатар интеграциясын дамыту идеясы.

Мемлекеттер арасындағы орнатуға мақсат етілген ұзақ мерзімді және мазмұнды ынтымақтастық үшін бір прагматикалық мүдделер жеткіліксіз екендігін нақты тәжірибе көрсетеді. Рухани-мәдени ортақтығы бар аймақтар кооперация мен интеграцияның жоғары деңгейін байқатады. Сондықтан, Орталық Азия мемлекеттері арасындағы өзара ынтымақтастық мәдени ұқсас кеңістікті қалыптастырудың жаңа тиімді үлгілерін қарастыру керек.

Бұл тұрғыдан алып қарағанда Орталық Азиялық өңірі барлық қажетті алғышарттар жиынтығына ие: біртұтас географиялық орта, көне замандардан жалғасқан ортақ тарихи өткел, жергілікті этностардың этникалық, діни және мәдени жақындығы мен туыстығы, құндылықтарының ортақтығы, ділі мен дүниетанымындағы ұқсас ұстанымдарының көп болуы аймақ мемлекеттері арасындағы ынтымақтастықты дамыту үшін берік негіз болады. Талқылау. Интеграциялық процестерге белсенді түрде қатыса отырып, Орталық Азияның бүгінгі барлық елдері сол жол арқылы әлемдік жаһандану процестеріне қатысады және ортақ мүддені қорғап, қауіпсіздігін қамтамасыз етеді. Бірақ бұл үрдіске тек қана қатысып қана қоймай, сонымен қатар оны басқару амалдарын тиімді ұйымдастыру да маңызды. Үрдістің объекті емес, оның белсенді субъектісі болу, яғни «ағыс бойынша жүзіп қана қоймай», нақты айтқанда, «өзінің сыртқы және ішкі мәселелерін» және мүдделерін ұтымды шешіп отырып, әртарапқа да пайдалы экономикалық, әлеуметтік, мәдени және саяси тұрғыда теңестікті қамтамасыз ету маңызды.

Қалыптасуы жағынан біркелкі емес әр тарапты құрылымдарды күрделі құрылымдық ортақ жүйелерге шейін, яғни әлемдік өркениетке біріктіруге бағытталған жаһанданудан аймақтандырудың айырмашылығы, ол – ұлттық нарықтардың белгілі шеңберде дербестігін,

этномәдени өзіндік ерекшелігін және тағы басқа да ұтымды және аса қажет қарым-қатынастарды сақтау мақсатындағы интеграция аймақтағы мәдени-өркениеттік жүйеге айналуы. ХХІ ғасырда аймақтық интеграция әлемдік дамудың ерекше сипатына айналуға. Орталық Азия интергациясын дамыту идеясы мәдени-өркениеттік тұрғыдан назар аударуға тұрарлық маңызды шаруа. Орталық Азия бұрынғы Кеңес Одағының құрамдас бөлігі ретінде әлемнің басқа аймақтарынан даму жағынан артта қалып отыр. Осы өңірдегі аймақтық интеграциялық бірлесу сатысында емес, тек оны құру процесі енді ғана дамып келеді.

Кеңес дәуірінде «Орталық Азия және Қазақстан» (революцияға дейінгі кезеңде «Дала аймағы» және «Түркістан», ал бұдан да ертерек кезде «Тұран») деп аталатын аймақ 1993 жылы Н.Назарбаев пен А. Ақаевтың ұсынысымен Орталық Азия деп атала бастады. Бұл атауды ХІХ ғ. орыс саяхатшылары Оңтүстік-Шығыс Азияның «аралық кеңістігі» ретінде қолданған болатын, бірақ географиялық орны тұрғысынан «Кіндік Азия» деп атауға да болады.

Орталық Азия елдерінің элиталарының саяси пайымдаулары бойынша, олар басқа сыртқы субъектілерінің ықпалсыз өздері басқара алатын өз аймағын құрғысы келді. «Еуразия» деген атау аймақ үшін қолайсыз, өйткені бұл басқа сырт мемлекеттерінің қатысуын болжайды. «Үлкен Орталық Азия» деп аталатын американдық концепциясын, біздің ойымызша бұл аймақ үшін қолайлы, Моңғолия мен Ауғанстанды да қоса қарастыру дұрыс [1]. Орталық Азияда аймақтық ұйым құру туралы талқылау 1991 жылдан бері жүргізілді. Қазақстан, Қырғызстан мен Өзбекстан арасындағы экономикалық одақ (1993 ж.) және бірыңғай экономикалық кеңістік (1994 ж.) құру туралы шарттар негізінде Орталық Азия Экономикалық Қауымдастығы (1998 ж. шілдеге дейін Орталық Азия одағы деп аталды) құрылды. 1998 жылдың наурызында осы бірлестікке Тәжікстан қосылды.

Келтірілген ресми деректер бойынша Орталық Азия Экономикалық Қауымдастық шеңберінде ынтымақтастық туралы 160-тан астам көпжақты құжаттарға қол қойылды, 50-ден астам экономикалық жоба қабылданды. 2002 жылы Астана қаласында Орталық Азия Ынтымақтастығын (ОАЫ) құру туралы шартқа Түркіменстаннан басқа аймақтағы 5 Республиканың 4-і қол қойды. Бұл ұйым, оған 2005 жылы Ресей Федерациясы қосылып, ОАЫҰ-н ЕурАзЭҚ-пен біріктіруді ұсынғанға дейін өз жұмысын жалғастырып келді. Сол уақыттан бері тәуелсіз Орталық Азия аймақтық интеграциялық үрдісі тоқтатылып, ЕурАзЭҚ-қа (2015 жылдың 1 қаңтарынан бастап ЕАЭО-ға) қосылды. Бірігу процесіне қарасмастан, басыбайлы аймақтық ұйым құру идеясы өмір сүруін тоқтатпай, қазіргі кезге дейін жалғасын тауып келеді.

Бүгінгі таңда Орталық Азия мемлекеттерінің ішкі аймақтық интеграция жүйелерін құру мәселесі, олардың арасындағы екіжақты тығыз қарым-қатынастардың жандануы аясында тағы да өзектілікке ие болып отыр.

Аймақ елдері географиялық, мәдени және этникалық тұрғыдан өте жақын. Осы өңірді мекендейтін халықтардың менталитетінің ортақтығы, сондай-ақ, тұрақтылық пен қауіпсіздікке төнетін қауіп-қатерлер – бүкіл Орталық Азия үшін ортақ. Осыған орай, аймақтық ынтымақтастық пен интеграция қазіргі уақытта біздің мемлекеттеріміздің саяси, экономикалық және әлеуметтік өмірінің басымдылығы деп айтуға мүмкіндік береді.

Орталық Азиядағы аймақтық ынтымақтастықтың маңыздылығы туралы Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаев өз сөзінде былай деп атап өткен: «Өрине, ең жақсысы Қазақстан мен Орта Азияны қамтитын Орталық Азия мемлекеттерінің одағын құру болар еді. Құдай бізге бірігуге бел буды: 55 миллион халық, тілдік кедергілер жоқ, бірін-бірі толықтыратын экономика, бір кеңістікте орналасқанбыз, көліктік, энергетикалық байланыстарымыз бар. Бұл аймақ өзін сыртқы нарықтарға шықпай-ақ азық-түлікпен, толығымен энергетикамен және тағы басқалармен қамтамасыз ете алады. Тағы не қажет? Біз бір-бірімізді құрметтейміз. Осы аймақта мекен ететін халық осыдан тек жеңеді. Бұл туралы

біздің азаматтарымыз бен көршілерімізге көбірек айту керек. БАҚ біздің мәдениеттердің, тарихымызбен тіліміздің туыстастығы, балаларымыздың болашағы туралы айтуға тиіс. Бұл интеграция экономикалық жағынан тиімді және біздің қауіпсіздігімізге жұмыс істейтін болар еді» [2].

Шындығында да, Орталық Азия интеграциясы аймақтық тұрақтылық пен бейбітшілікті қолдауда, ұлттық қауіпсіздікті қамтамасыз етуде, оның әлемдік аренадағы рөлін арттыру үшін қажет. Зерттеуші Ф. Толипов жазғандай, «Орталық Азияда көптеген әлемдік және аймақтық державалардың мүдделері айқасады, бұл олардың бірінің гегемония орнатуына жол бермейді. Тиісінше Орталық Азия ХХІ ғасырда пайда болатын жаһандық геосаяси қайта құрылымдауда белсенді рөл атқара алуы тиіс» [3].

Неміс зерттеушісі М. Кайзер, Орталық Азия – ежелгі заманнан әртүрлі ұқсастығы бар көптеген топтар өмір сүрген өңір екенін атап өтіп, еске салады. Еуразия әрқашан халықтың жоғары ұтқырлығымен ерекшеленеді, ал Орталық Азиядағы ислам мен Тұран – «мемлекеттердің шекарасын кесіп өтетін еуразиялық интеграция элементтері. Олар ұлттық және трансұлттық бірегейлік концепцияларын құру үшін пайдаланылады».

Орталық Азия аймағында ұлтаралық байланыстарды қалыптастырудың немесе нығайтудың көптеген мысалдары бар (мысалы: олар өзбектер мен түріктер арасында). М. Кайзердің пікірінше, этникалық (түрік-орталық азиялық) және діни (ислам) байланыстардың өрлеуі біртұтас әлемді тудырады. Бұл түркі-мұсылман түптемесі посткеңестік кеңістікте ұлттық мемлекеттердің қалыптасуымен бақталасуда. Соңғы жылдардағы жаһандану туралы пікірталастар ұлттық мемлекет шеңберінде ғана ойлауға болмайтынын көрсетті: «ұлттық мемлекеттердің шекараларын қиып өтетін әлеуметтік өмір мен қызметтің жаңа контексті, жаңа әлеуметтік кеңістіктер дамуда» [4]. Демек, транслокальды, ұлттық компоненттерді ескере отырып, осындай перспективаларды зерделеу қажет.

Белгілі қазақстандық шығыстанушы В. Юдиннің пікірі бойынша, «...Орталық Азия ... этногенетикалық процестердің ерекше торабы болды. Мұнда тайпалар мен халықтар пайда болып, жоғалып, жаңадан пайда болған. Бұл байланыстар мен үрдістер әртүрлі сипатта және әртүрлі бағытта болды, Орталық Азияға түрлі пункттерінде бірдей емес нәтиже берді. Бірақ бастысы, бұл мәдени, шаруашылық, саяси, идеологиялық байланыстар ерекше орталық, этногенездің ерекше аймағы болған» [5; 47].

Орталық Азия мемлекеттері аймақтық, көпжақты ынтымақтастықтың негізі бола алатын интеграцияның алғышарттарға ие. Бұл факторлар, зерттеуші А. Искандаровтың айтуынша: «Еуропадағыдан әлдеқайда маңызды және салмақты». Орталық Азия – геосаяси тұтас, рухани, мәдени және өркениетаралық бірегейлігі бар кеңістік және аймақтың бүгінгі күні мен келешегін осы тұрғыдан қарастыру керек.

Орталық Азия интеграциясының мүмкіндіктерін зерттеу барысында осы үдерістің алғышарттарын қарастыру қажет. Орталық Азиядағы жаһандану үдерістерінің тарихи және өркениеттік түп тамырлары бар. Және осы аймақты мекендейтін халықтар үшін тарих тұтас болып келеді.

Орталық Азия интеграциясының маңызды алғышартының бірі ол – ортақ тарихтың болуы. Батыс-түрік қағанаты, Саманидтер, Қараханидтер, Ануштегинидтер, Сельджуктар, Шыңғысхан империясы, Тимуридтер және т.б. мемлекеттердің құрамында болуы; Ресей империясының құрамында және ортақ КСРО құрамында болуы. Оның үстіне, аймақтың әртүрлі кезеңдерінде дамуы дәстүрлі түрде Еуразиялық континенттің орталығында халықаралық өзара әрекеттестік үрдістеріне тәуелді болды.

Бұл ретте Орталық Азия аймақтық және аймақаралық байланыстар жүйесіне экономикалық интеграцияланған тарихи кезеңдерде оның қарқынды дамуы байқалады. Бірақ, осы аймақтық байланыстар ыдыраған тарихи кезеңдерде Орталық Азияның даму жолында елеулі мәселелер пайда болған болатын.

Орталық Азияда табиғи ресурстардың, оның ішінде көмірсутектердің мол қорларының болуы өңірлік интеграцияның маңызды алғышарттарының бірі, сондықтан ол әлемнің әртүрлі мемлекеттері мен аймақтарының энергетикалық қауіпсіздігін қамтамасыз етуде маңызды рөл атқаратын өңір болуы мүмкін. Сонымен қатар, Орталық Азия үлкен транзиттік-көлік әлеуетіне ие. Ал бұл өз кезегінде әлі де игерілмеген ауқымды және перспективалы нарық. Аймақтың интеграцияға әсер ететін ең жаңа эндогенді факторлардың бірі қарқынды жаппай көші-қон болып табылады [6].

Орталық Азияның өңірлік интеграциясы көптеген факторлардың, атап айтқанда: мәдени, өркениеттік, саяси, діни, экономикалық және т. б. негізінде қалыптасу процесінде тұр. Бір жағынан, аймақ интеграциялық үдерістердің дамуы үшін үлкен әлеуетке ие, екінші жағынан осы процеске кедергі келтіретін объективті факторлар бар. Жекелеген мемлекеттер емес, бүкіл аймақтың ортақ қауіпсіздігі мен өркендеуін қамтамасыз ету мақсатында Орталық Азия елдерінің ортақ түйіскен нүктелеріне негізделген аймақтық бірегейлікті құрастыру мәселелеріне көп көңіл бөлу қажет. Аймақты Ортаазиялық Одақ шеңберінде біріктіру үшін объективті алғышарттар бар. Экономикалық және мәдени аспектілерге негізделген жекелеген мемлекеттердің біртіндеп ынтымақтасу процесін оң құбылыс деп атауға болады [7].

Орталық Азия интеграциясының идеясы қазіргі кезеңде толық көлемде іске асырылмай жатыр. Отандық маман, зерттеуші С. Кушқумбаевтың айтуы бойынша, посткеңестік кеңістіктегі Орталық Азия тәуелсіздік жағдайында қазіргі уақытта және келешекте аймақ елдері мен сыртқы ойыншылардың негізгі түйткілдері ұлттық мүдделерге қызығушылық тудыратын сынақтар болады деп дұрыс айтады.

Кез келген интеграциялық процесс экономика мен геосаясаттың арасында туындайтын дилеммаға қақтығыса алады: егер біріншісі ұлттық экономикалық стратегияларды біріктіруге ұмтылса, екіншісі тұрақты және үдемелі тарихи-экономикалық үдерістің нормалары мен ұғымдарына сәйкес келмейтін қандай да бір талаптарды (этноұлттық, аумақтық және басқалар) еске түсіріп, осы мәселелерді көтеріп, интеграциялық үдерістерді өзгерте бастайды.

Дамудың геосаяси жағдайларының осындай соқтығысуының нәтижесі саяси ресурстардың сарқылуы және бірқатар даулы аймақтардың пайда болуына алып келеді. Осындай кедергілер аймақ мемлекеттерінің мәдени-өркениеттік өзін-өзі анықтауының күрделі үдерістерімен де байланысты болады. Саяси шекараларға қарамастан, аймақтағы халықтар бір мәдени және өркениеттік кеңістікте өмір сүреді, ортақ дәстүрлерге, мәдениетке, дін мен тарихқа ие. Әрине, аймақтық тарих пен өркениеттік мұраны бөліп қарастыру мүмкін емес. Бұл игілік біздің ортақ мәдени кеңістігіміздің бүкіл халқтарына тиесілі. Мұны түсіну интеграциялық үдерістердің мүмкіндіктеріне қатысты біздің түсініктерімізді кеңейту үшін аймақтық ынтымақтастыққа қатысты жаңа идеяларға бағыттайды.

Қорытынды. Бүгін Орталық Азия интеграция идеясы өте өзекті болып қала береді, бірақ, өкінішке орай, біздің мемлекеттер арасындағы зор әлеуетке ие ынтымақтастық іске аспай жатыр. Аймақтағы тарих пен мәдениеттің ортақтығы сияқты ықпалдастықтың дамуына ықпал ететін бірқатар факторлар бар. Бірлескен жұмыс аймақ елдеріне өзара тиімді негізде көптеген проблемалық мәселелерді реттеуге мүмкіндік берер еді.

Әдебиеттер тізімі

- 1 Курманов З. Центральная Азия: пять государств или один регион [Электрон. ресурс]. – 2018. – URL: <http://caa-network.org/archives/13764> (дата обращения: 10.11.2018).
- 2 Интервью Президента Казахстана Н.А. Назарбаева. Рывок в будущее // Central Asia Monitor. -2007. - 13 апреля. - №14. С. 14-17.

- 3 Tolipov F. Nationalism as a geopolitical phenomenon: the Central Asian case // *Centr. Asian survey.* – Oxford. – 2001. – Vol. 20. N 2. - P. 183-194.
- 4 Kaiser M. Forms of transsociation as counter-processes to nation building in Central Asia// *Central Asian survey.* – Oxford. – 2003. – Vol.22. N 2/3. - P. 315-331.
- 5 Юдин В. П. Центральная Азия в XIV–XVIII веках глазами востоковеда. – Алматы: Дайк-Пресс, 2001. – 384 с.
- 6 Байдаров Е. Интеграция в Центральной Азии: культурно-цивилизационные основы [Электрон. ресурс] – 2017. – URL: <http://caa-network.org/archives/9492> (дата обращения: 20.10.2018)
- 7 Омарова С.Б. Проблемы интеграции в Центральной Азии на современном этапе [Электрон. ресурс]. – 2010, - url: <http://articlekz.com/article/8353> (дата обращения: 21.11.2018)

М.А. Алпысбес, Ускембаева А.А.

Евразийский национальный университет Л.Н. Гумилева, Астана, Казахстан

Опыт и перспективы развития интеграционных процессов в Центральной Азии

Аннотация. В условиях современной глобализации развитие связей центральноазиатского региона характеризуется трансформацией социально-политических взаимоотношений и расширением этнокультурных связей и сопровождается многократным усложнением внутренней региональной структуры в ходе этнодемографических процессов и все возрастающей зависимости этих стран от действий внешних факторов. Авторы статьи изучают геополитические, исторические предпосылки развития интеграционных процессов в центральноазиатском регионе. Интеграция народов, их плодотворное сотрудничество, заложенные еще с древности, стали одной из важнейших задач государственной политики центральноазиатских республик. Политика суверенных государств данного региона направлена на широкое сотрудничество с соседними странами. Особую значимость приобретает отношение государств, имеющих длительный опыт тесного историко-культурного взаимодействия, к развитию центральноазиатского регионального сотрудничества.

Ключевые слова: государство, Центральная Азия, регионализация, сотрудничество, региональная интеграция.

M.A. Alpysbes, A.A. Uskembayeva

L.N. Gumilyov Eurasian National University, Astana, Kazakhstan

Experience and prospects for the development of integration processes in Central Asia

Abstract. In the context of modern globalization, the development of relations in the Central Asian region is characterized by the transformation of socio-political relations and the expansion of ethnic and cultural ties and is accompanied by multiple complications of the internal regional structure, in the course of ethnodemographic processes and the increasing dependence of these countries on external factors. The authors consider geopolitical and historical prerequisites for the development of integration processes in the Central Asian region. Integration of peoples, their beneficial cooperation, founded since ancient times and have become one of the most important tasks of the state policy of the Central Asian republics. The policy of the sovereign States of the region is aimed at broad cooperation with neighboring countries. Of particular importance is the attitude to the development of regional cooperation of States with long-term experience of historical and cultural interaction.

Key words: state, Central Asia, cooperation, regionalization, regional integration

References

- 1 Kurmanov Z. Tsentral'naya Aziya: pyat' gosudarstv ili odin region [Central Asia: five states or one region]. Available at: <http://caa-network.org/archives/13764> (accessed 10.11.2018)
- 2 Interv'yu Prezidenta Kazahstana N.A. Nazarbaeva. Ryivok v buduschee [Interview of the President of Kazakhstan N.A. Nazarbayev. Rush into the future], Central Asia Monitor, 14, 14-17 (2007). [in Russian]
- 3 Tolipov F. Nationalism as a geopolitical phenomenon: the Central Asian case, Centr. Asian survey. Oxford, 20 (2), 183-194 (2001). [in English]
- 4 Kaiser M. Forms of transsociation as counter-processes to nation building in Central Asia, Central Asian survey. Oxford, 22(2/3), 315-331 (2003). [in English]
- 5 Yudin V. P. Tsentralnaya Aziya v XIV–XVIII vekah glazami vostokoveda [Central Asia in the XIV – XVIII centuries through the eyes of an orientalist] (Dayk-Press, Moscow, 2001).
- 6 Baydarov E. Integratsiya v Tsentral'noy Azii: kul'turno-tsivilizatsionnyie osnovy [Integration in Central Asia: Cultural and Civilizational Foundations]. Available at: <http://caa-network.org/archives/9492> (accessed 20.10.2018)
- 7 Omarova S.B. Problemyi integratsii v Tsentral'noy Azii na sovremennom etape [Integration Problems in Central Asia at the Present Stage]. Available at: <http://articlekz.com/article/8353> (accessed 21.11.2018)

Сведения об авторах:

Алпысбес М.А. - Л. Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті тарих факультетінің тарих ғылымдарының докторы, профессор. Сатпаев көш. 2, Астана, Қазақстан.

Ускембаева А.А. - Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті тарих факультетінің 1-курс докторанты, Сатапаев көш. 2, Астана, Қазақстан.

Alpysbes M.A. - Doctor of Historical Sciences, Professor of the Faculty of History, L.N.Gumilyov Eurasian National University, Satpayev str. 2, Astana, Kazakhstan.

Uskembayeva A.A. - 1st year doctoral student at the Faculty of History, L.N. Gumilyov Eurasian National University, Satpayev str. 2, Astana, Kazakhstan.

«Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршысы. Тарихи ғылымдар. Философия. Дінтану» сериясы журналында мақала жариялау ережесі

1. Журнал мақсаты. Мұқият тексеруден өткен, ғылыми құндылықтары бар тарих, археология, антропология, философия және дінтану салаларының барлық бағыттары бойынша материалдар жариялау.

2. Журналда мақала жариялаушы автор мақаланың қол қойылған бір дана қағаз нұсқасын Ғылыми басылымдар бөліміне (редакцияға, мекенжайы: 010008, Қазақстан Республикасы, Астана қаласы, Қ. Сәтпаев көшесі, 2, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Бас ғимарат, 408 кабинет) және vest_hist@enu.kz электрондық поштасына Word форматындағы нұсқасын жіберу қажет. Мақала мәтінінің қағаз нұсқасы мен электронды нұсқалары бірдей болулары қажет.

3. Мақалалар қазақ, орыс, ағылшын тілдерінде қабылданады. Сонымен қатар, автор(лар) ілеспе хат ұсынуы керек.

Автордың қолжазбаны редакцияға жіберуі мақаланың Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің хабаршысында басуға келісімін, шетел тіліне аударылып қайта басылуына келісімін білдіреді. Автор мақаланы редакцияға жіберу арқылы автор туралы мәліметтің дұрыстығына, мақала көшірілмегендігіне (плагиаттың жоқтығына) және басқа да заңсыз көшірмелердің жоқтығына кепілдеме береді.

4. Мақаланың көлемі 18 беттен аспауға тиіс (10 беттен бастап).

Мақаланың құрылымы

5. XFTAP <http://grnti.ru/> - бірінші жолдың сол жақтауында;

Автор(лар)дың аты-жөні – жолдың ортасында;

Мекеменің толық атауы, қаласы, мемлекеті (егер авторлар әртүрлі мекемеде жұмыс жасайтын болса, онда әр автор мен оның жұмыс мекемесі қасында бірдей белгі қойылу керек) – жолдың ортасында;

Автор(лар)дың E-mail-ы – жақша ішінде, курсивпен, жолдың ортасында;

Мақала атауы – жолдың ортасында;

Аннотация (100-200 сөз; мақаланың атауын мейлінше қайталамауы қажет; әдебиеттерге сілтемелер болмауы қажет; мақаланың құрылысын (кіріспе, мақаланың мақсаты, міндеттері, қарастырылып отырған сұрақтың тарихы, зерттеу әдістері, нәтижелер/талқылау, қорытынды) сақтай отырып, мақаланың қысқаша мазмұны берілуі қажет).

Түйін сөздер (6-8 сөз не сөз тіркесі). Түйін сөздер мақала мазмұнын көрсетіп, мейлінше мақала атауы мен аннотациядағы сөздерді қайталамай, мақала мазмұнындағы сөздерді қолдану қажет. Сонымен қатар, ақпараттық-ізвестіру жүйелерінде мақаланы жеңіл табуға мүмкіндік беретін ғылым салаларының терминдерін қолдану қажет.

Негізгі мәтін мақаланың мақсаты, міндеттері, қарастырылып отырған сұрақтың тарихы, зерттеу әдістері, нәтижелер/талқылау, қорытынды бөлімдерін қамтуы қажет – жоларалық интервал - 1, азат жол «қызыл жолдан» - 1,25см, беттеу жолағы – еніне сай жасалады.

Таблица, суреттер – аталғаннан кейін орналастырылады. Әр таблица, сурет қасында оның аталуы болуы қажет. Сурет айқын, сканерден өтпеген болуы керек.

Жалпы қолданыста бар аббревиатуралар мен қысқартулардан басқалары міндетті түрде алғаш қолданғанда түсіндірілуі берілуі қажет.

Қаржылай көмек туралы ақпарат бірінші бетте көрсетіледі.

Әдебиеттер тізімі. Мәтінде әдібиеттерге сілтемелер тікжақшаға алынады. Мәтіндегі әдебиеттер тізіміне сілтемелердің номерленуі мәтінде қолданылуына қатысты жүргізіліде: мәтінде кездескен әдебиетке алғашқы сілтеме [1] арқылы, екінші сілтеме [2] арқылы т.с.с. жүргізіледі. Кітапқа жасалатын сілтемелерде қолданылған беттері де көрсетілуі керек (мысалы, [1, 45 бет]). Жарияланбаған еңбектерге сілтемелер жасалмайды. Сонымен қатар,

рецензиядан өтпейтін басылымдарға да сілтемелер жасалмайды (әдебиеттер тізімін, әдебиеттер тізімінің ағылшынша әзірлеу үлгілерін журнал [http:// bulhistphaa.enu.kz](http://bulhistphaa.enu.kz) сайтындағы мақаланы рәсімдеу үлгісінен қараңыз).

6. Мақала соңындағы әдебиеттер тізімінен кейін библиографиялық мәліметтер орыс және ағылшын тілінде (егер мақала қазақ тілінде жазылса), қазақ және ағылшын тілінде (егер мақала орыс тілінде жазылса), орыс және қазақ тілінде (егер мақала ағылшын тілінде жазылған болса).

Авторлар туралы мәлімет: автордың аты-жөні, ғылыми атағы, қызметі, жұмыс орны, жұмыс орнының мекен-жайы, телефон, e-mail – қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде толтырылады.

7. Қолжазба мұқият тексерілген болуы қажет. Техникалық талаптарға сай келмеген қолжазбалар қайта өңдеуге қайтарылады. Қолжазбаның қайтарылуы оның журналда басылуына жіберілуін білдірмейді.

Редакцияға түскен мақала жабық (анонимді) тексеруге жіберіледі. Барлық рецензиялар авторларға жіберіледі. Автор (рецензент мақаланы түзетуге ұсыныс берген жағдайда) өңдеп қайта, қолжазбаның түзетілген нұсқасын редакцияға қайта жіберуі қажет. Рецензент жарамсыз деп таныған мақала қайтара қарастырылмайды. Мақаланың түзетілген нұсқасы мен автордың рецензентке жауабы редакцияға жіберіледі.

Пікірі мақұлданған мақалаларды редколлегия алқасына талқылап, басуға келіседі.

8. Төлемақы. Басылымға рұқсат етілген мақала авторларына төлем жасау туралы ескертіледі. Төлем көлемі 4500 тенге – Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ қызметкерлері үшін және 5500 тенге басқа ұйым қызметкерлеріне.

Реквизиттер:

1) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева МОН РК
АО «Банк ЦентрКредит»
БИК банка: КСJBKZKX
ИИК: KZ978562203105747338
Кбе 16
Кнп 859

2) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева МОН РК
АО «Bank RBK»
Бик банка: KINCKZKA
ИИК: KZ498210439858161073
Кбе 16
Кнп 859 – за статьи

3) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева МОН РК
АО «ForteBank»
БИК Банка: IRTYKZKA
ИИК: KZ599650000040502847
Кбе 16
Кнп 859

4) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева МОН РК
АО «Народный Банк Казахстан»
БИК Банка: HSBKKZKX
ИИК: KZ946010111000382181
Кбе 16, Кнп 859.

Provision on articles submitted to the journal “Bulletin of L.N. Gumilyov Eurasian National University. Historical Sciences. Philosophy. Religion Series”

1. Purpose of the journal. Publication of carefully selected original scientific works in the direction of history, anthropology, archeology, philosophy, religious studies.

2. An author who wishes to publish an article in a journal must submit the article in hard copy (printed version) in one copy, signed by the author to the scientific publication office (at the address: 010008, Republic of Kazakhstan, Astana, Satpayev St., 2. L.N. Gumilyov Eurasian National University, Main Building, room 408) and by e-mail vest_hist@enu.kz in Word format. At the same time, the correspondence between Word-version and the hard copy must be strictly maintained. And you also need to provide the cover letter of the author(s).

3. Language of publications: Kazakh, Russian, English.

Submission of articles to the scientific publication office means the authors' consent to the right of the Publisher, L.N. Gumilyov Eurasian National University, to publish articles in the journal and the re-publication of it in any foreign language. Submitting the text of the work for publication in the journal, the author guarantees the correctness of all information about himself, the lack of plagiarism and other forms of improper borrowing in the article, the proper formulation of all borrowings of text, tables, diagrams, illustrations.

4. The volume of the article should not exceed 18 pages (from 10 pages).

Structure of the article (page – A4 format, portrait orientation, page margins on all sides - 20 mm. Font: type - Times New Roman, font size - 14)

5. GRNTI <http://grnti.ru/> - first line, left

Initials and Surname of the author (s) - center alignment, italics

Full name of the organization, city, country (if the authors work in different organizations, you need to put the same icon next to the name of the author and the corresponding organization) - center alignment, italics

Author's e-mail (s)- in brackets, italics

Article title - center alignment, bold

Abstract (100-200 words, the article title should not repeat in the content, it should not contain bibliographic references, it should reflect the summary of the article, preserving the structure of the article - introduction, problem statement, goals, history, research methods, results /discussion, conclusion).

Key words (6-8 words/word combination. Keywords should reflect the main content of the article, use terms from the article, as well as terms that define the subject area and include other important concepts that make it easier and more convenient to find the article using the information retrieval system).

The main text of the article should contain an introduction, problem statement, goals, history, research methods, methodology, results / discussion, conclusion - line spacing - 1, indent of the “red line” -1.25 cm, alignment in width.

Tables, figures should be placed after the mention. Each illustration should be followed by an inscription. Figures should be clear, clean, not scanned.

All abbreviations, with the exception of those known to be generally known, must be deciphered when first used in the text.

Information on the financial support of the article is indicated on the first page in the form of a footnote.

References. In the text references are indicated in square brackets. References should be numbered strictly in the order of the mention in the text. The first reference in the text to the literature should have the number [1], the second - [2], etc. The reference to the book in the main

text of the article should be accompanied by an indication of the pages used (for example, [1, 45 p.]). References to unpublished works are not allowed. Unreasonable references to unreviewed publications (examples of the description of the list of literature, descriptions of the list of literature in English, see below in the sample of article design).

6. At the end of the article, after the list of references, it is necessary to indicate bibliographic data in Russian and English (if the article is in Kazakh), in Kazakh and English (if the article is in Russian) and in Russian and Kazakh languages (if the article is English language).

Information about authors: surname, name, patronymic, scientific degree, position, place of work, full work address, telephone, e-mail - in Kazakh, Russian and English.

7. The article must be carefully verified. Articles that do not meet technical requirements will be returned for revision. Returning for revision does not mean that the article has been accepted for publication.

Work with electronic proofreading. Articles received by the Department of Scientific Publications (editorial office) are sent to anonymous review. All reviews of the article are sent to the author. The authors must send the proof of the article within three days. Articles that receive a negative review for a second review are not accepted. Corrected versions of articles and the author's response to the reviewer are sent to the editorial office. Articles that have positive reviews are submitted to the editorial boards of the journal for discussion and approval for publication.

Periodicity of the journal: 4 times a year.

8. Payment. Authors who have received a positive conclusion for publication should make payment (for ENU employees - 4,500 tenge, for outside organizations - 5,500 tenge). Requisites are posted on the journal's website.

Requisites:

1) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева МОН РК
АО «Банк ЦентрКредит»
БИК банка: КСJBKZKX
ИИК: KZ978562203105747338
Кбе 16
Кпн 859

2) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева МОН РК
АО «Bank RBK»
Бик банка: KINCKZKA
ИИК: KZ498210439858161073
Кбе 16
Кпн 859

3) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева МОН РК
АО «ForteBank»
БИК Банка: IRTYKZKA
ИИК: KZ599650000040502847
Кбе 16
Кпн 859

4) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева МОН РК
АО «Народный Банк Казахстан»
БИК Банка: HSBKKZKX
ИИК: KZ946010111000382181
Кбе 16, Кпн 859.

Положение о рукописях, представляемых в журнал «Вестник Евразийского национального университета имени Л.Н.Гумилева. Серия: Исторические науки. Философия. Религиоведение»

1. Цель журнала. Публикация тщательно отобранных оригинальных научных работ и обзоров книг по направлениям: история, антропология, археология, философия, религиоведение.

2. Автору, желающему опубликовать статью в журнале необходимо представить рукопись в твердой копии (распечатанном варианте) в одном экземпляре, подписанном автором в Отдел научных изданий (по адресу: 010008, Казахстан, г. Астана, ул. Сагпаева, 2, Евразийский национальный университет им. Л.Н.Гумилева, Учебно-административный корпус, каб. 408) и по e-mail vest_hist@enu.kz. При этом должно быть строго выдержано соответствие между Word-файлом и твердой копией. Также авторам необходимо предоставить сопроводительное письмо.

Язык публикаций: казахский, русский, английский.

3. Отправление статей в редакцию означает согласие авторов на право Издателя, Евразийского национального университета имени Л.Н. Гумилева, издания статей в журнале и переиздания их на любом иностранном языке. Представляя текст работы для публикации в журнале, автор гарантирует правильность всех сведений о себе, отсутствие плагиата и других форм неправомерного заимствования в рукописи, надлежащее оформление всех заимствований текста, таблиц, схем, иллюстраций, а также дает согласие на проверку уникальности текста статьи.

4. Объем статьи не должен превышать 18 страниц (от 6 страниц).

5. Схема построения статьи (страница – А4, книжная ориентация, поля со всех сторон – 20 мм. Шрифт: тип – Times New Roman, размер (кегель) - 14):

МРНТИ <http://grnti.ru/> - первая строка, слева.

Инициалы и Фамилию автора(ов)- выравнивание по центру, курсив

Полное наименование организации, город, страна (если авторы работают в разных организациях, необходимо поставить одинаковый значок около фамилии автора и соответствующей организации). E-mail автора(ов) – в скобках, курсив.

Название статьи – выравнивание по центру полужирным шрифтом

Аннотация (100-200 слов; не должна содержать формулы, по содержанию повторять название статьи; не должна содержать библиографические ссылки; должна отражать краткое содержание статьи, сохраняя структуру статьи – введение, постановка задачи, цели, история, методы исследования, результаты/обсуждение, заключение/выводы).

Ключевые слова (6-8 слов/словосочетаний).

Ключевые слова должны отражать основное содержание статьи, использовать термины из текста статьи, а также термины, определяющие предметную область и включающие другие важные понятия, позволяющие облегчить и расширить возможности нахождения статьи средствами информационно-поисковой системы).

Основной текст статьи должен содержать введение, постановка задачи, цели, история, методы исследования, результаты/обсуждение, заключение/выводы – межстрочный интервал – 1, отступ «красной строки» -1,25 см, выравнивание по ширине.

Таблицы, рисунки необходимо располагать после упоминания. С каждой иллюстрацией должна следовать надпись. Рисунки должны быть четкими, чистыми, несканированными.

Все аббревиатуры и сокращения, за исключением заведомо общеизвестных, должны быть расшифрованы при первом употреблении в тексте.

Сведения о финансовой поддержке работы указываются на первой странице в виде сноски.

Список литературы. В тексте ссылки обозначаются в квадратных скобках. Ссылки должны быть пронумерованы строго по порядку упоминания в тексте. Первая ссылка в тексте на литературу должна иметь номер [1], вторая - [2] и т.д. Ссылка на книгу в основном тексте статьи должна сопровождаться указанием использованных страниц (например, [1, 45 стр.]). Ссылки на неопубликованные работы не допускаются. Нежелательны ссылки на нецензурируемые издания (примеры описания списка литературы, описания списка литературы на английском языке см. на сайте журнала <http://bulhistphaa.eni.kz> в образце оформления статьи).

В конце статьи, после списка литературы, необходимо указать библиографические данные на русском и английском языках (если статья оформлена на казахском языке), на казахском и английском языках (если статья оформлена на русском языке), на русском и казахском языках (если статья оформлена на английском языке).

Сведения об авторах: фамилия, имя, отчество, научная степень, должность, место работы, полный служебный адрес, телефон, e-mail – на казахском, русском и английском языках.

6. Рукопись должна быть тщательно выверена. Рукописи, не соответствующие техническим требованиям, будут возвращены на доработку. Возвращение на доработку не означает, что рукопись принята к опубликованию.

7. Работа с электронной корректурой. Статьи, поступившие в Отдел научных изданий (редакция), отправляются на анонимное рецензирование. Все рецензии по статье отправляются автору. Статьи, получившие отрицательную рецензию к повторному рассмотрению не принимаются. Исправленные варианты статей и ответ автора рецензенту присылаются в редакцию. Статьи, имеющие положительные рецензии, представляются редколлегии журнала для обсуждения и утверждения для публикации.

Периодичность журнала: 4 раза в год.

8. Оплата. Авторам, получившим положительное заключение к опубликованию необходимо произвести оплату по следующим реквизитам (для сотрудников ЕНУ им. Л.Н. Гумилева – 4500 тенге, для сторонних организаций – 5500 тенге):

Реквизиты:

1) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева МОН РК
АО «Банк ЦентрКредит»
БИК банка: КСЖВКЗКХ
ИИК: KZ978562203105747338
Кбе 16
Кпн 859

2) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева МОН РК
АО «Bank RBK»
Бик банка: KINCKZKA
ИИК: KZ498210439858161073
Кбе 16
Кпн 859

3) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева МОН РК
АО «ForteBank»
БИК Банка: IRTYKZKA
ИИК: KZ599650000040502847
Кбе 16, Кпн 859

4) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева МОН РК
АО «Народный Банк Казахстана»
БИК Банка: HSBK KZ KX
ИИК: KZ946010111000382181
Кбе 16
Кнп 859.

Редактор: Е.Б. Сыдықов
Шығарушы редактор: Қ. Ж. Жұмабекова
Дизайн: Қ. Ж. Жұмабекова

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршысы.
Тарихи ғылымдар. Философия. Дінтану сериясы.
-2019. - 1 (122). - Астана: ЕҰУ. 87-б.
Шартты б.т. -14 Таралымы - 25 дана

Мазмұнына типография жауап бермейді.

Редакция мекенжайы: 010008, Астана қ., Сатпаев көшесі, 2.
Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті Тел.: +7(7172) 709-500 (ішкі 31-357)
Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің баспасында басылды